

Kaynaştırma Eğitimi ve Öğretimi Hakkında*

About Inclusive Education and Training

ÖZET

Okullarda kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimi olan öğrencilere yönelik eğitim imkanlarını artırmak ve geliştirmek amacıyla ortaya çıkarılmış ve sürekli olarak geliştirilen bir eğitim planıdır. İnsanlar gerek doğuştan gerekse sonradan fiziksel, zihinsel ya da her ikisi açısından engelli birer birey olmaya adaydır. Eğitimde fırsat ve imkân eşitliği ilkesi doğrultusunda bu bireylerin topluma uyum sağlaması, davranışlarının en iyi şekilde geliştirilebilmesi için okullarda erken yaşta kaynaştırma yoluyla eğitim ve öğretime katılması en temel gerekliliktir. Okullarda kaynaştırma yoluyla eğitim alan öğrencilerin öz yeterliliklerini geliştirmek, akranlarıyla uyum sağlayabilmesi ve toplumda birer sosyal birey olarak yetişmesi esastır. Akranlarıyla eğitim alan özel öğrencilerin bu sayede geri kalmış olan sosyallik yanlarını diğer öğrencilerle paylaşma, sorumluluk alma, ekip olarak hareket etme, ortak düşüncelere sahip olma gibi durumlarla geliştirmek esastır. Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda kaynaştırma eğitimi uygulayan ilkököl öğretmenlerinin, kaynaştırma eğitimi alan öğrencilerle yaşadığı zorlukları belirlemek, uygulamalar sırasında ortaya çıkarılan yetersizlikleri tespit etmek ve bu yetersizliklerin, zorlukların mümkün olduğu kadar aza indirilmesi için yeni bilgiler sunmak ve bunları geliştirmektir. Araştırma, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Hatay ili Dörtöyl ilçesindeki 28 resmi ilkokulda görevli 114 sınıf öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Belirlenen özelliklerde olan bu çalışma da fayda sağlayacak modeller kullanılmıştır. Araştırma verileri elde edilen sonuçlar doğrultusunda oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma, eğitim, araştırma.

ABSTRACT

Inclusive education in schools is an education plan that has been created and continuously developed in order to increase and improve educational opportunities for students with special needs. People are candidates for being individuals with physical, mental or both disabilities, either from birth or later on. In line with the principle of equality of opportunity and opportunities in education, the most basic necessity is for these individuals to adapt to society and to participate in education and training through inclusion at an early age in schools so that their behavior can be developed in the best way. It is essential for students who receive inclusive education in schools to develop their self-sufficiency, to be able to adapt to their peers and to grow up as social individuals in society. It is essential for special students who study with their peers to improve their lagging social aspects by sharing them with other students, taking responsibility, acting as a team, and having common thoughts. The aim of this research is to determine the difficulties experienced by primary school teachers who implement inclusive education in primary schools with the students receiving inclusive education, to identify the inadequacies that arise during the practices, and to present and develop new information to minimize these inadequacies and difficulties as much as possible. The research was conducted with the participation of 114 classroom teachers working in 28 public primary schools in Dörtöyl district of Hatay province in the 2021-2022 academic year. Beneficial models with the specified features were used in this study. Research data was created in line with the results obtained.

Keywords: Inclusion, education, research.

GİRİŞ

Bu bölümde problem olan durumlara, yazının amacına, önemine, sınırlılıklara ve tanımlara yer verilmiştir.

Problem Durumu

Bireylerin yaşamlarındaki önemli haklardan biri eğitimidir. Çünkü eğitim insanın kişilik bakımından, toplumsal açıdan, kültürel yönden ve zihinsel olarak gelişmesindeki en önemli faktördür. Toplumsal değerlerin nesilden nesile aktarılmasında, kültürel öğelerin devamının sağlanmasında ve medeni toplumların temel hedeflerin kazandırılmasında en gerekli araç şüphesiz ki eğitimidir.

İnsanlar toplumun birer üyeleri olabilmeleri, sorumluluklarını ve görevlerini tam yapabilmek için toplumdaki diğer bireylerle ile iletişim durumunda olmalı ve toplumsal kurallara uymak zorundadırlar. Doğru bir iletişim

Umut Çakmak¹
Elif Fulya Çakmak²
Hasan Yüce³

How to Cite This Article

Çakmak, U., Çakmak, E. F. & Yüce, H. (2023).

“Kaynaştırma Eğitimi ve Öğretimi Hakkında”,
International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(77): 5042-5056. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.72961>

Arrival: 11 August 2023

Published: 30 November 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen, MEB, Hatay, Türkiye

² Öğretmen, MEB, Hatay, Türkiye

³ Öğretmen, MEB, İzmir, Türkiye

için üzerlerine düşenleri tam olarak yerine getirilmesi de iyi bir etkileşim sağlanabilir. Toplumsal yaşamda sağlıklı bireylerin kadar özel gereksinimli bireylerinde görev ve sorumlulukları vardır. Fakat özel gereksinimli bireylerin toplumsal sorumluluklarını yerine getirmeleri, kendi öz ihtiyaçlarına ve özel gereksinimlerine göre alacakları eğitim ve öğretim ile faydalı ve yararlı olacaktır (İmrak, 2009;akt. Ünsal, 2019).

Eğitim ve öğretim hayatımız dahilinde özel eğitim öğretmenleri dışında kalan diğer öğretmenlerin çoğu, bireysel eğitim alanında yeterli eğitime sahip değildir. Öğrencilere karşı nasıl davranacağını, onları nasıl eğiteceğini hakkında pek bilgiye sahip değildir.

Gerek dünyada gerekse ülkemizde eğitim ve öğretim sistemi içerisinde de doğuştan veya sonradan dezavantajlı konumda olan özel gereksinimli öğrenciler bulunmaktadır. Bu öğrencilerin de normal öğrenciler gibi eğitim ve öğretim görme en temel hakkıdır. Ayrıştırmadan, ötelemeden, kutuplaştırmadan, akranlarıyla beraber kaynaştırma ortamlarında eğitim faaliyetleri almaları bir zorunluluktur.

Özel gereksinimi olan bireyler çıkarılan yönetmelikle (2916 sayılı kanuna göre) gruplandırılmıştır. Bu gruplandırma; ortopedik, sürekli rahatsızlığı olan, eğitilebilir, öğretiler, üst düzey zekalı, kör, az gören, klinik eğitime muhtaç, sağır, ağır işiten, özel bakıma muhtaç, duyu güçlüğü olan, öğrenme güçlüğü olan şeklindedir.

Kaynaştırma eğitimi, yapılması gerektiği şekilde yapıldığında, dersliklerde bulunan her bir bireyin bireysel farklılıkları belirgin hale gelir ve kaynaştırma öğrencilerini de kapsayarak her bireyin kıymetli görüldüğü bir eğitim ve öğretim alanı yapılmış olur. Kaynaşılın sınıf alanlarında her bir birey eşit haklara sahiptir. Özel gereksinimli bireyler, eğitim ve öğretim gördükleri sınıfların bir üyesi olarak kendilerini tanımlayabiliyorlarsa, özel gereksinimli öğrenciler öğretmenler tarafından diğer öğrenciler gibi görülüyorsa ve sınıftaki akranları tarafından da toplumsal olarak aralarında yer alıyorsa, bu bireylerin gerçekte “kaynaştırıldıklarından” bahsedilebilir (Batu, 2008;akt. Ünal, 2010).

Son yıllarda eğitim konusunda en sık kullanılan kavramlardan birisi de “Kaynaştırma” kavramıdır. Toplumun değişik kesimlerinde insanlar, Kaynaştırma kavramına çeşitli manalarda kullanılmaktadır. Başka bir tanımlamaya göre; kaynaştırma eğitimi, özel bir kavramdır ve özel gereksinimli bireylerin doğru eğitim ve öğretim görmesi ile arkadaşlarıyla beraber aynı ortamda bulundurulmasıyla gerçekleştirilen çalışmalardır (Osborne ve Dimattia 1994; akt. Batu, Kırcaali İftar, 2011).

Sağlıklı öğrencilerle, özel gereksinimli öğrencilerin, birbirleri ile sınıf ortamlarında bulunmaları sonucunda, birbirleriyle kaynaşmaları ve yaşam becerilerin daha verimli bir biçimde geliştiği, özel gereksinimli öğrencilerle sınıf ortamlarında beraber etkileşimde bulunmaları sonucunda normal gelişim gösteren bireylerinde kendilerine olan saygılarının, güvenlerinin fazlaştığı tespit edilmiştir” (Güven ve Aydın, 2007; akt. Erdağı, 2019).

Bireysel eğitime ihtiyacı olan çocuklar ve diğer öğrencilerle aynı sınıfta eğitim almaları önem taşımaktadır. Kaynaştırma eğitimi faaliyetleriyle ilgili olarak özel gereksinimli öğrenciye arkadaşlarından ayırmadan eğitim ve öğretimini yapması gerekmektedir. Özel eğitimde, bireylerin ihtiyaçlarına baz alınarak en kaliteli eğitimin sağlanması kaynaştırma eğitimi aracılığıyla yapılmaktadır (Öncül, 2003;akt.Gür, 2018).

Problem Cümlesi

Kaynaştırma eğitimi ve öğretimi hakkında ilkökul öğretmenlerinin karşılaştıkları olumlu-olumsuz durumlar.

Araştırmanın Amacı

Kaynaştırma eğitimi ve öğretimi hakkında ilkökul öğretmenlerinin karşılaştıkları olumlu- olumsuz durumların belirlenmesidir.

Alt Problemler

- ✓ Kaynaştırma eğitimi veren ilkökul öğretmenlerinin demografik özellikleri nelerdir?
- ✓ Kaynaştırma eğitimi ilgili durumlara yönelik öğretmen düşünceleri nelerdir?
- ✓ Eğitiminler de yer alan paydaşlara yönelik görüşler nelerdir?
- ✓ Ankete katılımcıların kaynaştırma eğitiminin alt boyutuna ilişkin görüşleri; cinsiyet, kıdem, mezun olunan programlara göre çeşitlilik var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili en önemli isteklerinden birisi de, çabuk anlayan, zeki, yetenekli, kavrama gücü yüksek bireyler olmalarıdır. Lakin çocukların hepsi dünyaya bu özelliklerle donanmış olarak gelmezler. Zihinsel veya fiziksel bakımdan aralarında farklılıklar bulunabilir.

Ülkemizde zihinsel ve fiziksel gelişim geriliği bulunan bireylerin topluma uyum sağlamakta yaşadığı zorluklar küçümsenmeyecek derece de bir sorun teşkil etmektedir. Özel gereksinimli öğrencilerin sosyal açıdan yaşadığı sorunların en az indirgenmesine yönelik yapılan çalışmalarda üzerinde en çok durulması gereken faktör eğitimidir.

Kaynaştırma eğitimi uygulamalarının etkili olabilmesi için, uygulamada görev alan tüm paydaşların görevlerini ve sorumluluklarını eksiksiz olarak yapmalarıyla sağlanır. Kaynaştırma uygulamalarında en önemli kişi öğretmenlerdir. Yapılan yönetmelik taramalarında kaynaştırma eğitiminde çalışan öğretmenlerin bireysel sorumlulukları incelenmiştir. Bu çalışma da kaynaştırma eğitiminde görev ilkökul bünyesinde tüm paydaşların uygulama sırasında yaşadıkları sorunlar, uygulamaya yönelik tutumları ve görüşleri belirlenecektir.

Ülkemizde eğitim sistemimiz, çağın şartlarına uyum sağlamaya yönelik, demokratik, herkese fırsat ve imkân eşitliliği sağlamaya yönelik olarak gelişmektedir. Lakin kaynaştırma eğitiminin uygulama aşamasında pek çok faktör nedeniyle tüm olumlu gelişmelere rağmen aksaklıklar yaşanmaktadır. Yapılan alan araştırmalarında bu konuyla ilgili birçok araştırma olduğu gözlenmektedir. Yaptığım bu araştırmaya ödeviyle ilkökulda ders giren tüm öğretmenlerin kaynaştırma eğitime yönelik görüşlerinin ortaya çıkması önemlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- ✓ Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Hatay il merkezindeki 28 ilkökulda görev yapan 114 sınıf öğretmeni ile yapılmıştır.
- ✓ Yapılan çalışmalar bu eğitime ilgili öğretmen düşüncelerini belirleyen sorularla sınırlıdır.

Sayıtlar

Katılımcıların ankette bulunan sorulara doğru cevap verdiği düşünülmüştür.

Tanımlar

Özel Gereksinimli Öğrenci/Birey: Engellilik sınıflandırmasına göre resmi sağlık kurulu raporu ile ağır özürlü olduğu belgelendirilenlerden günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getirememesi nedeniyle hayatını başkasının yardımı ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün olan kişilerdir (Eripek, 2005;akt.İşman, 2009))

Kaynaştırma: Özel gereksinimli öğrencilerin, alışlagelen akranlarıyla beraber eğitim ve öğretimlerini resmî ve özel okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim birimlerinde almalarını kapsayan destek eğitim hizmetlerinin yapıldığı özel eğitim faaliyetlerini anlatmaktadır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2006).

Bütünleştirme: Sürekli olarak ve birikimli bir şekilde yürütülen, mevcut ihtiyaçlar, olanaklar ve fırsatlar dikkate alınarak gerçekleştirilen süreçtir. Bu süreç dinamik bir yapıya sahip olup zaman içerisinde değişime de uğramaktadır (MEB, 2018).

Özel Eğitim: Normal öğrencilerden farklı ve bireyselleştirilmiş eğitime ihtiyacı olan bireylere verilen, ayrıca üstün zekaya sahip kabiliyetleri doğrultusunda yeteneklerinin en üst düzeye ulaşmasına olanak veren, fiziksel veya zihinsel eksikliği avantaja çevirmeyi, özel gereksinimli bireyi önce hayatına faydalı hale getirerek sosyal hayatla bütünleşmesini ve özgür, yaratıcı, bireyler olmasını sağlayacak maharet kazandıran eğitim ve öğretim faaliyetleridir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2006).

KAVRAMSAL ÇERCEVE

Özel Eğitim

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin engellenmeden eğitim almaları ve ileri düzeyde başarımlarını gösterebilecekleri ortamlar hazırlanmalıdır. Bu sebeple her ne amaçla olursa olsun öğrencilerin temel haklardan olan eğitim alma hakkı kısıtlanamaz ve yaşlılarıyla aynı eğitim imkanları oluşturulur (Görgülü, 2016).

Bu eğitime gerekliliği olan öğrencilerin eğitim, toplumsal ve kültürel fayda sağlamak amacıyla itinayla yetiştirilmiş personel, ilgili şartlar doğrultusunda yapılan programları ve teknikleri, eğitim gören her bireyin tüm eğitim hayatındaki kapasitelerine ilgili olarak yapılan tüm eğitim çalışmalarıdır (Kaptanoğlu, 2016).

Zihinsel gelişimin en süratli geliştiği zaman dilimi yaşamımızın ilk beş senesinde olmaktadır. Beş yaşından önce alınan devamlı eğitim programı ile özel gereksinimli çocuğun gelişimi açısından oldukça ehemmiyet taşımaktadır. Özel eğitim gereksinim gerektiren çocukların yarısı özel eğitim almalarıyla yaşamlarında standartlarının gelişme gösterdiği, eğitimlerini normal öğrencilerle beraber karma eğitim içinde devamının sağlandığı gözlenmektedir (Tohum Otizm Vakfı, 2012;akt.Dolanay, 2016).

Özel eğitime ihtiyaç duyan birey, birçok sebepten dolayı kişisel özellikleri ve eğitim kapasiteleri bakımından yaşitlarına göre beklenen yeterlilikten farklılık gösteren kişiyi anlatmaya çalışır. Bu kapsamlı tanım bütün özel eğitime ihtiyaç duyan bireyleri anlatmaktadır.

Bireyselleştirilmiş eğitim ve öğretime ihtiyacı olan öğrencilerin nitelikleri ve ihtiyaçları epey değişiklik arz etmektedir. İmkan eşitliği, özel gereksinimli öğrencilere yalnız bireyselleştirilmiş eğitim hizmeti verilmesiyle mümkündür (Kırcaali–İftar, 1998;akt;Ünal, 2010).

Özel eğitime gereksinimi olan kişilerde Bu ayrı yönler, özel eğitime ihtiyaç duyan kişilerde ortaya çıkar ve kişisel özelliklerine göre onlar için özel eğitim gerekir (Kirk, 2002;akt.Demir, 2009).

Kaynaştırma Eğitimi

Özel gereksinimli bireylerin sayısının her geçen gün fazlaşmaktadır. Sebebi, çevresel nedenlere, tıptaki teknolojik gelişmelere bağlı olarak erken doğmuş bebeklerin veya ileri düzeyde sağlık sorunları olan bebeklerin hayatta kalmasına, artan trafik ve benzeri nedenlerle kaza sayılarındaki artışa bağlanabilir. Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre dünya nüfusunun %14'ü ve Türkiye nüfusunun %12,29'u özel gereksinimli bireylerdir (Batu ve Kırcaali İftar, 2011;akt.Yorulmaz, 2015).

Kaynaştırma Eğitiminin Amacı ve Yararları

Bu eğitim ve öğretimin, özel eğitime muhtacı olan bireyden normal gelişim gösteren bireye, öğretmeninden, öğrencinin ebeveynlerine kadar herkese yararı olan bir uygulamadır. Özel gereksinim eğitimlerine ihtiyaçları olan çocukların genel eğitim sınıflarına katılmasının birçok yararı vardır.

Kaynaştırma Eğitiminin Yasal Dayanakları

Kaynaştırma Eğitiminin Yasal Dayanakları;

- ✓ Anayasa'nın 42.maddesi
- ✓ 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu
- ✓ 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu
- ✓ 5378 sayılı Engelliler Hakkında yapılan düzenleme

Kaynaştırma Yoluyla Yapılan Eğitimin Uygulama Ortamı

Sınıf öğretmenlerin, sadece çocukların davranışlarının sonuçlarını içeren değil aynı zamanda kuralları, yöntemleri ve sınıf içi etkinlikleri de içeren kapsamlı bir davranış yönetimi planına hâkim olması gerekir. Bu plan doğrultusunda fiziksel ortama, eğitim sürecine, olumlu sınıf iklimi oluşturmaya, eğitim öğretime yönelik uyarlamalar yapılmalıdır (Smith,Polloway,Patton ve Dowdy, 2001;akt.Çiftçi, 2018).

Kaynaştırma Türleri

Kaynaştırma uygulamaları, üç farklı türde yapılmaktadır;

- ✓ Tam zamanlı uygulamalar
- ✓ Yarı zamanlı yapılan eğitimler
- ✓ Tersine uygulamalar

Kaynaştırma Eğitiminin Diğer Öğrencilere Yararları

Kaynaştırma eğitiminin özel gereksinimli öğrencilere faydaları olduğu gibi normal öğrencilere de birtakım faydalar sağlamaktadır. Bu yararları şu şekilde sıralayabiliriz;

- ✓ Hoşgörü, demokrasi ve ahlak anlayışları gelişir.
- ✓ Engelli bireylere saygı duyarlar.
- ✓ Kendi eksikliklerini farkına varırlar.
- ✓ Liderlik, sorumluluk alma ve model alma gibi duyguları gelişir (MEB, 2013).

Kaynaştırma Eğitiminde Öğretmen ve İdarecilere Yararları

- ✓ Eğitimde imkân eşitliği ve ekonomiklik hedefleri gerçekleştirilmiş olur.
- ✓ Kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin özel eğitime ihtiyacı olan bireylere yönelik yürüttükleri çalışmalar öğretmenlik mesleğine ilgili akademik bilgi ve bireysel becerilerine katkı sağlar.
- ✓ Kaynaştırma faaliyetleri, kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin diğer görevli kişilerle iletişim kurmasını ve iş birliği içinde bulunmasını artırır (MEB, 2013).

Kaynaştırma eğitimi ve öğretimi ile eğitimcilerin, sebat, tolerans ve kişisel farklılıklara saygı duymanın oluşabileceği, Bep hazırlama, yürürlüğe koyma ve kaynaştırma eğitiminin hedeflere ulaşmasını sağlama yönünde gayret içinde olacakları söylenebilir. Bu eğitimi gerçekleştiren öğretmenlerin ayrıca sınıf içi disiplinle ilgili değerlendirme ölçütü geliştirme ve eğitimi ekonomiklik ilkesine uygun yürütebilme konusunda da daha hedeflere ulaşması beklenmektedir.

Kaynaştırma Eğitiminin Anne ve Babaya Yararları

- ✓ Velinin öğrencisinden beklentisi öğrencinin seviyesine göre biçim almaya başlar.
- ✓ Kaynaştırma eğitimi sayesinde ebeveynlerin okula olan tutumları değişir.

Kişisel özellikler, inanç, sosyo-ekonomik düzeyleri, sosyal çevrelerinin desteği bu unsurlara örnek olarak verilebilir. Özel eğitim gereksinimi olan öğrencinin tanısının ne olduğu, engel düzeyinin boyutu, cinsiyeti, çocuk sayısı ve kardeş sıralamasındaki yeri gibi sebepler de velinin psiko- sosyal durumuna etki etmektedir (Şanlı, 2012; akt. Aslan, 2019)

Tersine Kaynaştırma Eğitimi

Okullarında açılacak sınıflara kayıt yaptırabilirler.

Yardımcı Hizmetlerinin Sağlanması

MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği 'nde (MEB,2018) destek odası özel eğitim hizmeti, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçları kapsamında kendilerine, ailelerine, öğretmenlerine ve okuldaki diğer personele uzman personel ve gerekli araç-gereçlerle sunulan danışmanlık hizmetleri biçiminde tanımlanmaktadır.

Öğrenci Aileleriyle İş Birliği

Belirtilen sebeplerden ötürü sınıftaki her velinin o dersin öğretmeni ile her zaman iletişim halinde olması önemlidir. Kimi ebeveynler öğrencilerinin kaynaştırılması için istekli olabilirken, bazı ebeveynler kaynaştırma olayına olumsuz bakmaktalar. Ailenin kaynaştırmaya istekli olması, kaynaştırmanın amacına ulaşmasında mutlaka önemlidir. Bundan dolayı öğretmenin, aileyi gerek okulda gerekse evde öğrenilenleri özümsetme konusunda yardımcı olarak kullanması kolaylaşacaktır. (Batu,2000;akt;Erdağı, 2019).

Eğitimi Olumlu Kılan Sebepler

Başarılı bir kaynaştırma eğitiminde önemli olan unsur, öğrencilerin akademik-sosyal ve eğitimsel programı için normal eğitim sınıflarına yerleştirilmesinin dikkatlice planlanmış ve denetlenmiş olmasıdır (Salend, 1994;akt.Akkoyun, 2007). Bu amaçla kaynaştırma eğitimi uygulama ölçütlerinde, kaynaştırma okullarında ve sınıflarında yapılması muhakkak olan düzeltmeler, personel durumu, kaynaştırılacak öğrencinin özellikleri ve uygulanacak olan programlardan bahsedilmektedir.

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)

İlkokulda bir defaya mahsus sınıf tekrarı yaptırılabilir. Eğitim ve öğretim programını bireyselleştirmenin başlangıcı akademik tüm disiplinlerin hepsinde sınıf başarı ortalamasının altında olabileceği gibi, sadece belli bir disiplinde de öğrenme eksikliği çekiyor da olabilir.

BEP programları sayesinde anne babalar çocuklarının gereksinimleri konusunda daha fazla bilgi sahibi olurlar. Öğretmenler bu uygulama ile çocuk için belirlenen hedefler doğrultusunda ilerlemesine katkı sağlar. Tüm bunlara ek olarak BEP özel gereksinimli çocuğun topluma uyumlu ve yararlı bir birey olması konusunda da önemli bir eğitim faaliyetidir (Özgür, 2011:95-96).

Sınıf Öğretmeninin Görev ve Sorumlulukları

Sınıf öğretmenleri okulda bulunan tüm öğretmenler ile eğitim ve öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla beraber çalışmalarında faydalı olduğu düşünülmektedir. Derslik alanında farklılık gösteren bireylerin

akranları tarafından aralarına alınılması, sınıf öğretmenin yapacağı akran bilgilendirmesine ve tüm öğrencileri kapsayıcı eğitime hazırlamaya bağlıdır (Güleryüz, 2009;akt.Gür, 2018).

Her dersliğin eğitimcisi şube içerisinde gösterdiği tavır ve davranışlarla sınıftaki çocuklara iyi örnek olmalıdır. Öğretmen olumlu tavır ve hoşgörüsüyle tüm bireylere örnek olmalıdır ve özel gereksinimli öğrencinin yaşlıları tarafından aralarına alınması ve hep birlikte bütünleşmesi için etkinlikler yapmalıdır (Yell, 1995;akt.Gür, 2018).

Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

Ülkemizde özel eğitime gereksinimi olan çocukların tanılama, yönlendirme, yerleştirme ve izleme çalışmaları RAM Müdürlükleri tarafından yürütülmektedir. RAM Müdürlükleri illerde eğitsel tanıyı yapan (Sarpdağ, 2001;akt;Akkoyun, 2007) kurumlardır.

İlgili Araştırmalar

Literatür incelendiğinde; Kaynaştırma eğitimi, öğretmenler, öğrenciler ve yöneticiler hakkında nicel ve nitel araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Öğrencilerin, özel gereksinimli öğrencilerin sosyal kabulünde üstlendikleri görevleri, görevde olan öğretmenleri ve atanabilecek öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimine ilişkin deneyimlerini ifade ettikleri görülmüştür.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. “Genel tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırma 2021-2022 eğitim- öğretim yılı, Hatay ili, Dörtyol ilçesinde İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenleri kapsamakta ve İlkokullarda görev yapan 114 öğretmenden oluşmaktadır.

Bilgi Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Cankara (2010) tarafından hazırlanan geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerini Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır.

Bilgilerin Toplanması

Çalışma için veri toplama sırasında öncelikle alan yazın taraması yapılmış, konu ile alakalı yapılan araştırma, yayın, Tezler, kitaplar, makaleler ve diğer kaynaklar gözden geçirilmiştir. Literatür taraması yapılmıştır. Ölçek uygulama izni ile araştırma verilerinin toplanması sürecinde, Hatay Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü ‘nden Üniversite vasıtasıyla izin alınmıştır. Alınan izinden sonra Dörtyol ilçesinde bulunan ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerine ulaşılarak uygulama yapılmıştır. Ölçme aracının uygulanmasında ilçe merkezde bulunan 28 ilkokula gidilmiş olup, 114 adet ölçek uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde bilimsel istatistiklerden frekans (N), yüzde (%), ortalama (X), standart sapma (SS) kullanılmıştır. İki grup arasındaki farkların analizinde “Bağımsız Örneklem t-Testi”, 3 veya daha fazla grup arasındaki farklar için “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” testi kullanılmıştır. İstatistiksel analizler IBM SPSS Statistics 22.0 programında yapılmıştır. Anlamlılık düzeyi karşılaştırmalarında, $P < 0,05$ ise anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların demografik özellikleri aşağıda yer alan Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Kategoriler	n	%
Cinsiyet	Kadın	73	64
	Erkek	41	36
	Toplam	114	100
Kıdem Yılı	1-10 yıl	16	14
	11-20 yıl	56	49,1
	21 yıl ve üzeri	42	36,8
	Toplam	114	100
Mezun Olunan Lisans Düzeyi	Eğitim Fakültesi	79	69,3
	Diğer	35	30,7
	Toplam	114	100
Mezun Olunan Program	Sınıf Öğretmenliği	66	57,9
	Diğer	48	42,1
	Toplam	114	100

Araştırma kapsamında %64'ü kadın, %36'sı erkek olmak üzere 114 katılımcı yer almaktadır.

Katılımcıların %14'ü 1-10 yıl, %49,1'i 11-20 yıl, %36,8'i 21 yıl ve üzeri kıdem süresine sahiptir.

Katılımcıların %69,3'ü eğitim fakültesi mezunu, %30,7'si ise diğer fakülte mezunlarındandır.

Katılımcıların %57,9'u sınıf öğretmenliği programından, %42,1'i ise diğer programlardan mezundur.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların kaynaştırma eğitimi uygulama deneyimleri, kaynaştırma uygulaması yaptıkları sınıf, bu eğitimi yapılan sınıf mevcutları, bu öğrencilerinin yaş grupları, kaynaştırma öğrencilerinin özür durumları ve kaynaştırma eğitimi uygulanan okulların imkanlarına ilişkin bilgiler aşağıda yer alan Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Katılımcıların Kaynaştırma Uygulaması ile İlgili Sorulara Verdikleri Yanıtların İncelenmesi

		n	%
Kaynaştırma Eğitimi Uygulama Deneyimi	1 yıl	23	20,2
	2 yıl	17	14,9
	3 yıl	24	21,1
	4 yıl ve üzeri	47	41,2
Kaynaştırma Uygulaması Yapılan Sınıf	1.Sınıf	35	30,7
	2.Sınıf	45	39,5
	3.Sınıf	43	37,7
	4.Sınıf	50	43,9
Kaynaştırma Eğitimi Yapılan Sınıfın Mevcudu	1-20	29	25,4
	21-30	46	40,4
	31 ve üzeri	36	31,6
Kaynaştırma Öğrencilerinin Yaş Grubu	6-8 yaş	56	49,1
	9-11 yaş	55	48,2
	12 yaş ve üzeri	11	9,6
Kaynaştırma Öğrencilerinin Özür Durumu	Zihinsel engelli	72	63,2
	Fiziksel engelli	32	28,1
	İşitme engelli	14	12,3
	Diğer	31	27,2
Kaynaştırma Eğitimi Uygulanan Okulların İmkani	Rehber Öğretmen	72	63,2
	Bep Geliştirme Birimi	28	24,6
	Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı Hazırlama	55	48,2
	Destek Eğitim Odası	43	37,7
	Sınıf İçi Yardım	33	28,9
	Özel Eğitim Danışmanlığı	12	10,5

Katılımcıların %20,2'si kaynaştırma eğitimi uygulamasında 1 yıl, %14,9'u 2 yıl, %21,1'i 3 yıl, %41,2'si ise 4 yıl üzerinde deneyime sahiptir.

Katılımcıların %30,7'si birinci sınıf düzeyinde, %39,5'i ikinci sınıf düzeyinde, %37,7'si üçüncü sınıf düzeyinde, %43,9'u dördüncü sınıf düzeyinde kaynaştırma uygulaması yapmaktadır.

Kaynaştırma eğitimi yapılan sınıflardan %25,4'ü 1-20, %40,4'ü 21-30, %31,6'sı 31 ve üzeri sınıf mevcuduna sahiptir.

Katılımcıların %49,1'inin kaynaştırma öğrencileri 6-8 yaş grubunda, %48,2'sinin 9-11 yaş grubunda, %9,6'sının ki ise 12 yaş ve üzerindedir.

Kaynaştırma öğrencilerinin %63,2'si zihinsel engelli, %28,1'i fiziksel engelli, %12,3'ü zihinsel engellidir. Öğrencilerin %27,2'si ise diğer engellilik durumlarına sahiptir.

Kaynaştırma eğitimi uygulanan okulların %63,2'sinde rehber öğretmen, %24,6'sında bep geliştirme birimi, %48,2'sinde bireyselleştirilmiş eğitim planı hazırlama, %37,7'sinde destek eğitim odası, %28,9'unda sınıf içi yardım, %10,5'inde özel eğitim danışmanlığı imkânı bulunmaktadır.

Kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar bölümünde yer alan sorulara alınan yanıtlar aşağıda yer alan Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar

		Yetersiz	Az	Orta	İyi	Oldukça İyi	\bar{x}	s
1.Kaynaştırma eğitimi uygulama mevzuatını bilme durumunuz.	n	8	21	49	19	17	3,14	1,10
	%	7,0	18,4	43,0	16,7	14,9		
2.Kaynaştırma eğitimi uygulama mevzuatını takip etme durumunuz.	n	5	27	39	23	19	3,21	1,12
	%	4,4	23,7	34,2	20,2	16,7		
3.Kaynaştırma eğitimi uygulama mevzuatının yeterlilik durumu.	n	5	21	52	23	13	3,16	1,00
	%	4,4	18,4	45,6	20,2	11,4		
4.Kaynaştırma eğitimi uygulama mevzuatının uygulanabilirlik durumu	n	5	28	42	25	14	3,13	1,06
	%	4,4	24,6	36,8	21,9	12,3		
5.Uygun tanımlama ve yerleştirme yapılması durumu	n	6	29	41	30	8	3,04	1,01
	%	5,3	25,4	36,0	26,3	7,0		
6.Özel gereksinimli öğrencilerinin izlenmesi durumu	n	9	25	41	31	8	3,04	1,05
	%	7,9	21,9	36,0	27,2	7,0		
7.Kaynaştırma öğrencilerin uygulamadan memnun olma durumu	n	6	20	37	39	12	3,27	1,04
	%	5,3	17,5	32,5	34,2	10,5		
8.Uygulayıcı öğretmenlerin aldıkları eğitimin yeterlilik durumu	n	12	28	39	30	5	2,89	1,05
	%	10,5	24,6	34,2	26,3	4,4		
9.Kaynaştırma öğrenci ailelerinin uygulamadan memnun olma durumu	n	4	21	39	31	19	3,35	1,07
	%	3,5	18,4	34,2	27,2	16,7		
10.Öğretmenlere gerekli desteğin okul idarelerince karşılanması durumu	n	9	28	28	34	15	3,16	1,17
	%	7,9	24,6	24,6	29,8	13,2		
11.Öğretmenin ihtiyacı olan desteği dışarıdan bulabilmesi durumu	n	14	31	36	27	5	2,81	1,08
	%	12,3	27,2	31,6	23,7	4,4		
12.Öğretmenle işbirliğinin aileler tarafından karşılanması durumu	n	7	22	43	29	13	3,17	1,06
	%	6,1	19,3	37,7	25,4	11,4		
13.Ram ile işbirliğinin yeterlilik durumu	n	13	26	41	22	12	2,95	1,14
	%	11,4	22,8	36,0	19,3	10,5		
14.Bep hazırlanırken kurumlardan gerekli desteğin alınma durumu	n	9	27	39	28	11	3,04	1,09
	%	7,9	23,7	34,2	24,6	9,6		
15.Bep hazırlık ve uygulamasında zamanın yeterlilik durumu	n	8	31	40	27	8	2,96	1,04
	%	7,0	27,2	35,1	23,7	7,0		
16.Kaynak araç,gereç ve materyallerin temini durumu	n	13	36	32	31	2	2,76	1,03
	%	11,4	31,6	28,1	27,2	1,8		
17.Bep hedeflerin öğrencilere uygun belirlenmesi	n	5	24	48	29	7	3,08	0,95
	%	4,4	21,1	42,1	25,4	6,1		
18.Başarı ölçme ve değerlendirme sisteminin uygunluğu ve yeterliği	n	4	29	43	28	9	3,08	0,98
	%	3,5	25,4	37,7	24,6	7,9		
19.Bep'lerdeki akademik ve sosyal amaçlara ulaşılabilirliği	n	7	25	47	29	4	2,98	0,94
	%	6,1	21,9	41,2	25,4	3,5		
20.Okul ve sınıflardaki fiziki koşulların uygunluğu	n	19	28	39	19	6	2,68	1,11
	%	16,7	24,6	34,2	16,7	5,3		
Toplam							3,05	0,78

Tablo 3'den görüldüğü gibi kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlara ilişkin madde ortalamalarının 2,68 ile 3,35 aralığında olduğu görülmektedir. Kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlardan en düşük ortalamaya sahip olan madde okul ve fiziki koşulların uygunluğu iken en yüksek ortalamaya sahip madde ise kaynaştırma öğrenci ailelerinin uygulamadan memnun olma durumudur.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kaynaştırma eğitimi uygulamalarında rol alan paydaşların tutum ve etkilerine ilişkin durumlar bölümünde yer alan sorulara alınan yanıtlar aşağıda yer alan Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri

		Oldukça Olumsuz	Olumsuz	Etkisi Yok	Olumlu	Oldukça Olumlu	\bar{x}	s
21. Ailelerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin tutumları	n	7	15	33	39	19	3,42	1,11
	%	6,1	13,2	28,9	34,2	16,7		
22. Diğer öğrencilerin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin tutumları	n	11	11	33	43	15	3,35	1,13
	%	9,6	9,6	28,9	37,7	13,2		
23. Diğer öğrenci ailelerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin tutumları	n	11	13	40	35	14	3,25	1,12
	%	9,6	11,4	35,1	30,7	12,3		
24. Uygulayıcı öğretmenlerin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin tutumları	n	5	13	46	36	12	3,33	0,97
	%	4,4	11,4	40,4	31,6	10,5		
25. Branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin tutumları	n	12	20	35	34	12	3,12	1,15
	%	10,5	17,5	30,7	29,8	10,5		
26. Okul idarelerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin tutumları	n	7	12	33	40	21	3,5	1,1
	%	6,1	10,5	28,9	35,1	18,4		
27. Kaynaştırma eğitimi uygulamalarının kaynaştırma öğrencilerine etkisi	n	2	9	42	38	21	3,6	0,94
	%	1,8	7,9	36,8	33,3	18,4		
28. Bu uygulamalarının diğer öğrencilere etkisi	n	5	19	46	28	15	3,26	1,03
	%	4,4	16,7	40,4	24,6	13,2		
29. Kaynaştırma eğitimi uygulamalarının uygulayıcı öğretmenlere etkisi	n	3	21	36	34	19	3,4	1,06
	%	2,6	18,4	31,6	29,8	16,7		
30. Destek eğitimleri almalarının akademik ve sosyal gelişime etkisi	n	6	12	34	44	16	3,46	1,04
	%	5,3	10,5	29,8	38,6	14		
Toplam							3,37	0,77

Tablo 4'den görüldüğü gibi kaynaştırma eğitimi uygulamalarında yer alan paydaşların tutum ve etkilerine ilişkin madde ortalamalarının 3,12 ile 3,60 aralığında olduğu görülmektedir. Kaynaştırma eğitimi uygulamalarında yer alan paydaşların tutum ve etkilerine ilişkin en düşük ortalamaya sahip olan madde branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin tutumları iken en yüksek ortalamaya sahip madde ise kaynaştırma eğitimi uygulamalarının kaynaştırma öğrencilerine etkisidir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kaynaştırma öğretiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlar bölümünde yer alan sorulara alınan yanıtlar aşağıda yer alan Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar

		Oldukça Az	Az	Normal	Fazla	Oldukça Fazla	\bar{x}	s
31. Öğretmenlere ek sorumluluklar getirme durumu	n	2	8	21	30	53	4,09	1,04
	%	1,8	7,0	18,4	26,3	46,5		
32. Yapılan çalışmalarda emeğin durumu	n	0	7	29	31	47	4,04	0,96
	%	0	6,1	25,4	27,2	41,2		
33. Sınıf Yönetiminde problem davranışla karşılaşma durumu	n	1	11	32	31	39	3,84	1,04
	%	,9	9,6	28,1	27,2	34,2		
34. Mesleki verim ve motivasyon düşüklüğü durumu	n	3	14	40	32	25	3,54	1,05
	%	2,6	12,3	35,1	28,1	21,9		
Toplam							3,88	0,81

Tablo 5'den görüldüğü gibi kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlara ilişkin madde ortalamalarının 3,54 ile 4,09 aralığında olduğu görülmektedir. Kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlardan en düşük ortalamaya sahip olan madde mesleki verim ve motivasyon düşüklüğü durumu iken en yüksek ortalamaya sahip madde ise öğretmenlere ek sorumluluklar getirme durumudur.

Tablo 6. Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar

		Oldukça Az	Az	Normal	Fazla	Oldukça Fazla	\bar{x}	s
31. Öğretmenlere ek sorumluluklar getirme durumu	n	2	8	21	30	53	4,09	1,04
	%	1,8	7,0	18,4	26,3	46,5		
32. Plan ve uygulamada zaman ve çaba sarf etme durumu	n	0	7	29	31	47	4,04	0,96
	%	0	6,1	25,4	27,2	41,2		
33. Sınıf Yönetiminde problem davranışla karşılaşma durumu	n	1	11	32	31	39	3,84	1,04
	%	,9	9,6	28,1	27,2	34,2		
34. Mesleki verim ve motivasyon düşüklüğü durumu	n	3	14	40	32	25	3,54	1,05
	%	2,6	12,3	35,1	28,1	21,9		
Toplam							3,88	0,81

Tablo 6'dan görüldüğü gibi kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlara ilişkin madde ortalamalarının 3,54 ile 4,09 aralığında olduğu görülmektedir. Kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlardan en düşük ortalamaya sahip olan madde mesleki verim ve motivasyon düşüklüğü durumu iken en yüksek ortalamaya sahip madde ise öğretmenlere ek sorumluluklar getirme durumudur.

Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar Ait Düzeylerinin İncelenmesi

Tablo 7. Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar

	n	\bar{x}	s
Durumlar	114	60,68	15,63
Tutum ve Etkiler	113	33,60	7,72
İlave Durumlar	114	15,51	3,24

Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar düzeyleri $60,68 \pm 15,63$, kaynaştırma eğitimi uygulamalarında rol alan paydaşların tutum ve etki düzeyleri $33,60 \pm 7,72$, kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlar düzeyleri $15,51 \pm 3,24$ 'dür.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar

Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar Ait Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Analiz Sonuçları Tablo 8 de sunulmuştur.

Tablo 8. Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar, Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar Ait Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılıklarının T Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	s	t	p
Durumlar	Kadın	73	3,017	0,816	-0,310	0,757
	Erkek	41	3,0645	0,725		
Tutum ve Etkiler	Kadın	72	3,41	0,79	0,903	0,368
	Erkek	41	3,273	0,742		
İlave Durumlar	Kadın	73	3,97	0,7225	1,519	0,134
	Erkek	41	3,7125	0,9325		

p < 0,05, Bağımsız Örneklem t-Testi

Tablo 8'de Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumları düzeyi cinsiyete göre karşılaştırıldığında erkek katılımcıların ortalamasının kadın katılımcılara göre daha yüksek ($\bar{x}=3,0645$) olduğu görülmektedir. Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri düzeyine göre bu durum değişmekte ve kadın katılımcıların ortalamasının ($\bar{x}=3,41$) erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar düzeyine göre incelendiğinde ise kadın katılımcıların ortalamasının ($\bar{x}=3,97$) erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Düzelere göre en yüksek ortalama Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar düzeyinde kadın katılımcıların ($\bar{x}=3,97$), en düşük ortalama ise Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumları düzeyinde yine kadın katılımcıların ortalaması ($\bar{x}=3,017$) olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların % 95 güvenle kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar, cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p > 0,05$)

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar, Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri ve Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar Ait Düzeylerinin Kıdem Yılına Göre Analiz Sonuçları Tablo 9 de sunulmuştur.

Tablo 9. Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar, Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri ve Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar Ait Düzeylerinin Kıdem Yılına Göre Farklılıklarının Tek Yönlü Varyans Analiz Testi Sonuçları

	Kıdem Yılı	n	\bar{x}	s	F	p
Durumlar	1-10 yıl	16	2,8405	0,68	0,635	0,532
	11-20 yıl	56	3,091	0,7775		
	21 yıl ve üzeri	42	3,032	0,8275		
Tutum ve Etkiler	1-10 yıl	15	3,373	0,73	0,192	0,826
	11-20 yıl	56	3,4	0,719		
	21 yıl ve üzeri	42	3,302	0,865		
İlave Durumlar	1-10 yıl	16	3,595	0,88	1,151	0,32
	11-20 yıl	56	3,915	0,78		
	21 yıl ve üzeri	42	3,935	0,82		
<i>p<0,05, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)</i>						

	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p
Gruplar Arası	312,337	2	156,168	0,635	0,532
Gruplar İçi	27304,295	111	245,985		
Toplam	27616,632	113			
Gruplar Arası	23,170	2	11,585	0,192	0,826
Gruplar İçi	6651,910	110	60,472		
Toplam	6675,080	112			
Gruplar Arası	24,069	2	12,034	1,151	0,320
Gruplar İçi	1160,423	111	10,454		
Toplam	1184,491	113			

Tablo 9'da Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumları düzeyi mesleki kıdeme göre karşılaştırıldığında 11-20 yıl arası kıdeme sahip katılımcıların ortalamasının en yüksek ($\bar{x}=3,091$), 1-10 yıl olanların ise hem kendi düzeyinde en düşük ($\bar{x}=2,8405$) ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca 1-10 yıl arası kıdeme sahip olan katılımcıların diğer düzeyler arasında da en düşük ($\bar{x}=2,8405$) ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri düzeyine göre bakıldığında yine 11-20 yıl arası kıdeme sahip katılımcıların ortalamasının en yüksek ($\bar{x}=3,4$), 21 yıl ve üzeri olanların ise en düşük ($\bar{x}=3,302$) ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar düzeyine göre incelendiğinde ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip katılımcıların ortalamasının en yüksek ($\bar{x}=3,915$), 1-10 yıl arası olanların ise en düşük ($\bar{x}=3,595$) ortalama görülmektedir. 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip katılımcıların ortalamasının diğer düzeyler arasında da en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların % 95 güvenle kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar, kıdem yılına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p>0,05$)

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar, Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri ve Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar Ait Düzeylerinin Mezun Olunan Lisans Düzeyine Göre Analiz Sonuçları Tablo 10 da sunulmuştur.

Tablo 10. Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar, Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri ve Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar Ait Düzeylerinin Mezun Olunan Lisans Düzeyine Göre Farklılıklarının T Testi Sonuçları

	Mezun Olunan Lisans Düzeyi	n	\bar{x}	s	t	p
Durumlar	Eğitim Fakültesi	79	2,988	0,7595	-0,948	0,345
	Diğer	35	3,1385	0,8315		
Tutum ve Etkiler	Eğitim Fakültesi	78	3,326	0,698	-0,708	0,480
	Diğer	35	3,437	0,922		
İlave Durumlar	Eğitim Fakültesi	79	3,9125	0,7925	0,676	0,500
	Diğer	35	3,8	0,855		
<i>p<0,05, Bağımsız Örneklem t-Testi</i>						

Tablo 10'da Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumları düzeyi mezun olunan lisans düzeyine göre karşılaştırıldığında diğer lisans mezunlarının ortalamasının eğitim fakültesi mezunlarına göre daha yüksek ($\bar{x}=3,1385$) olduğu görülmektedir. Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri düzeyine göre bu durum değişmemekte ve diğer lisans mezunlarının ortalamasının

($\bar{x}=3,437$) eğitim fakültesi mezunlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar düzeyine göre incelendiğinde ise eğitim fakültesi mezunlarının ortalamasının ($\bar{x}=3,9125$) diğer lisans mezunlarına göre daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Düzelere göre en yüksek ortalama Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar düzeyinde eğitim fakültesi mezunlarının ($\bar{x}=3,9125$), en düşük ortalama ise Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumları düzeyinde yine eğitim fakültesi mezunlarının ortalaması ($\bar{x}=2,988$) olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların % 95 güvenle kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar mezun olunan lisans düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p>0,05$)

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar, Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri ve Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar Ait Düzeylerinin Mezun Olunan Programa Göre Analiz Sonuçları Tablo 11 de sunulmuştur.

Tablo 11. Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumlar, Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarında Rol Alan Paydaşların Tutum ve Etkileri ve Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar Ait Düzeylerinin Mezun Olunan Programa Göre Farklılıklarının Tek Yönlü Varyans Analiz Testi Sonuçları

	Mezun Olunan Program	n	\bar{x}	s	t	p
Durumlar	Sınıf Öğretmenliği	66	2,963	0,784	-1,144	0,255
	Diğer	48	3,1325	0,776		
Tutum ve Etkiler	Sınıf Öğretmenliği	65	3,245	0,782	-1,872	0,064
	Diğer	48	3,517	0,737		
İlave Durumlar	Sınıf Öğretmenliği	66	3,8975	0,7875	0,316	0,752
	Diğer	48	3,85	0,845		

$p<0,05$, Bağımsız Örneklem t-Testi

Tablo 11'de Katılımcıların Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumları düzeyi mezun olunan program düzeyine göre karşılaştırıldığında diğer program mezunlarının ortalamasının sınıf öğretmenliği mezunlarına göre daha yüksek ($\bar{x}=3,1325$) olduğu görülmektedir. diğer program mezunlarının ortalamasının ($\bar{x}=3,517$) sınıf öğretmenliği mezunlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar düzeyine göre incelendiğinde ise sınıf öğretmenliği mezunlarının ortalamasının ($\bar{x}=3,8975$) diğer program mezunlarına göre daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Düzelere göre en yüksek ortalama Kaynaştırma Eğitiminin Öğretmenlere Getirdiği İlave Durumlar düzeyinde sınıf öğretmenliği mezunlarının ($\bar{x}=3,8975$), en düşük ortalama ise Kaynaştırma Eğitim Uygulamasına İlişkin Durumları düzeyinde yine sınıf öğretmenliği mezunlarının ortalaması ($\bar{x}=2,963$) olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların % 95 güvenle kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar, mezun olunan programa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir. ($p>0,05$)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar doğrultusunda getirilen önerilere yer verilmiştir

Sonuç

Kaynaştırma eğitimi ve öğretimi okullarımızdaki eğitimin önemli birer unsurudur. Kaynaştırma, akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren öğrencilerin sosyalleşmesi, kendi ayakları üzerinde durabilmesi, ilgi ve yeteneklerinin farkına varması, okul ve sosyal hayat kültürüne adapte olması, duygu-düşünce ve hareketlerinde istendik yönde değişimler olması amacıyla gerçekleştirilen bir eğitim türüdür.

Belirtilen sebeplerden dolayı, görev yapan öğretmen ve öğretmen adaylarının uygulamalı bir şekilde özel eğitim dersi ve ayrıntılı kaynaştırma dersi alması uygun görülmektedir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Birinci alt probleme ilişkin anket sorularına verilen cevaplar sonucunda; ankete katılanların çoğunun kadın olduğu ve meslekte belirli bir tecrübeye kıdem aldığı görülmüştür.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

İkinci alt probleme ilişkin anket sorularına verilen cevaplar sonucunda; Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların kaynaştırma eğitimi uygulama deneyimleri, kaynaştırma uygulaması yaptıkları sınıf, kaynaştırma eğitimi yapılan sınıf mevcutları, kaynaştırma öğrencilerinin yaş grupları, kaynaştırma

öğrencilerinin özür durumları ve kaynaştırma eğitimi uygulanan okulların imkanlarına ilişkin bilgiler aşağıda yer alan Tablo 2’de yer almaktadır.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Üçüncü alt probleme ilişkin anket sorularına verilen cevaplar sonucunda; Kaynaştırma eğitimi uygulamalarında yer alan paydaşların tutum ve etkilerine ilişkin en düşük ortalamaya sahip olan madde branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin tutumları iken en yüksek ortalamaya sahip madde ise kaynaştırma eğitimi uygulamalarının kaynaştırma öğrencilerine etkisini göstermektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Dördüncü alt probleme ilişkin anket sorularına verilen cevaplar sonucunda; Kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlardan en düşük ortalamaya sahip olan madde mesleki verim ve motivasyon düşüklüğü durumu iken en yüksek ortalamaya sahip madde ise öğretmenlere ek sorumluluklar getirme ve kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlardan en düşük ortalamaya sahip olan madde mesleki verim ve motivasyon düşüklüğü durumu iken en yüksek ortalamaya sahip madde ise öğretmenlere ek sorumluluklar getirme durumunu göstermektedir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Beşinci alt probleme ilişkin anket sorularına verilen cevaplar sonucunda; Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar, kaynaştırma eğitimi uygulamalarında rol alan paydaşların tutum ve etkileri ve kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlar düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Altıncı alt probleme ilişkin anket sorularına verilen cevaplar sonucunda; Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar, kaynaştırma eğitimi uygulamalarında rol alan paydaşların tutum ve etkileri ve kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlar düzeyleri kıdem yılına göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Yedinci alt probleme ilişkin anket sorularına verilen cevaplar sonucunda; Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar, kaynaştırma eğitimi uygulamalarında rol alan paydaşların tutum ve etkileri ve kaynaştırma eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlar düzeyleri mezun olunan lisans düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Sekizinci alt probleme ilişkin anket sorularına verilen cevaplar sonucunda; Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların kaynaştırma eğitim uygulamasına ilişkin durumlar, eğitiminin öğretmenlere getirdiği ilave durumlar düzeyleri mezun olunan programa göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Öneriler

Yönetmeliği çıkarılması, hem bu alanda eğitim veren, eğitimcilerin işlerini daha kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Okul idarecilerinin hizmet içi eğitimle bu alanda yetiştirilmesi uygun görülmektedir.

- ✓ Araştırma sonuçlarına göre anket yapılan öğretmenler kaynaştırma öğrencisinin durumunun tanınması sürecine dikkat edilmesi konusunda görüşlerini bildirmişlerdir. Bu sebeple kaynaştırma öğrencisinin tanılama sürecine özen gösterilebilir, bu sırada hem öğretmene hem de öğrencinin velisine rehberlik yapılabilir.
- ✓ Okullarda destek eğitim odalarının sayısı artırılarak ihtiyaç doğrultusunda iyileştirmeler yapılabilir.
- ✓ BEP hazırlama ve uygulama konusunda öğretmenlere rehberlik yapılabilir ve uzman kişiler tarafından eğitimler verilebilir.

KAYNAKÇA

- Balo, D. (2015). İlkokullarda kaynaştırma eğitimi uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri; Elâzığ ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Elâzığ.
- Battal, İ. (2007). Sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterliliklerinin değerlendirilmesi; Afyon ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Afyonkarahisar.

- Bozgeyikli, H. (2009). Öğretmen adaylarının öznel iyi olma ve karar verme stillerinin incelenmesi; Konya ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi: Konya.
- Çankaya, Ö. (2012). İlköğretim 1. kademe kaynaştırma eğitimi uygulamalarının sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi; Konya ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi: Kırşehir.
- Çınar, S. (2020). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumu; İstanbul ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.
- Çiftçi, H. (2018). Özgül öğrenme güçlüğü olan çocukların ailelerinin tanı öncesi ve sonrası yaşadıkları süreçlerin incelenmesi; Lefkoşa örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Kıbrıs.
- Demir, A. (2009). İlköğretim müfettişlerinin rehberlik görevlerini yerine getirme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşleri; Şanlıurfa ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Harran Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü: Şanlıurfa.
- Deniz, E. (2018). Kaynaştırma eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri; Bir meta sentez çalışması. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.
- Dolanay, D. (2016). Annelerin özel gereksinimli çocukları kabul etmeleri ile kardeşlerin özel gereksinimli çocukları kabulü arasındaki ilişki; Kıbrıs örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Özel Eğitim Anabilim Dalı: Kıbrıs.
- Erdağı, İ. (2019). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi; Kars ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Fakültesi: Kars.
- Eripek, S. (2005). *Özel eğitim*. Eskişehir : Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları
- Görgülü, M. (2016). Özel eğitim kurumlarında çalışan yöneticilerin okulu yönetme yeterlilikleri; İstanbul ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Güleryüz, Ş. (2009). Kaynaştırma eğitimine devam eden engelli öğrencilerin akranları ile ilişkilerinde karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Gür, D. (2019). 2018 yılında yenilenen ortaokul matematik dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri; Sakarya ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Sakarya.
- İmrak, H. Ç. (2009). Okul öncesi dönemde kaynaştırma eğitimine ilişkin öğretmen ve ebeveyn tutumları ile kaynaştırma eğitimi uygulanan sınıflarda akran ilişkilerinin incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana.
- İşman, A. (2009). Öğretmenlerin sosyal ağları kullanım profillerinin incelenmesi; İstanbul ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi: Bartın.
- Kaptanoğlu, H. (2016). Sınıf öğretmenlerinin özgül öğrenme güçlüğüne yönelik tutumlarının incelenmesi ve bilgi düzeylerinin saptanması; Kıbrıs örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Kıbrıs.
- Kara, Z. (2016). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi öğrencilerine yönelik tutumlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi; İstanbul ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi: Edirne.
- Karamanlı, D. (1998). Okul öncesi dönemde entegrasyon sınıflarında bulunan 5-6 yaş grubundaki normal çocukların ve sınıf öğretmenlerinin zihinsel engelli çocukların sosyal uyum davranışları hakkında algılamalarının incelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Kılıç, M. (2011). Üniversite öğrencileri arasında sosyal görünüş kaygısı, benlik saygısı düzeyleri ve yalnızlık ile ilgili kaygıları ile benlik saygıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi; Trabzon ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi: Trabzon.
- MEB (2006). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

MEB (2012). *Özel Eğitim Yönetmeliği*. <http://www.meb.gov.tr/mevzuat/liste.php?ara=12>

MEB (2018). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. Resmi Gazete, Sayı:30471, Ankara.

MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. <https://orgm.meb.gov.tr/>

Şahbaz, Ü. (1997). Öğretmenlerin özürülü çocukların kaynaştırılması konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya ilişkin tutumlarının değişmesindeki etkililiği; Bolu ili örneği. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bolu.

Şanlı, E. (2012). Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam eden zihin engelli çocuğu olan ailelerin gereksinimlerinin belirlenmesi; Samsun ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). On Dokuz Mayıs Üniversitesi: Samsun.

T.C. Anayasası (1982). https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf.

Ünal, F. (2010). Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı sınıflardaki öğretmen, normal gelişim gösteren öğrenci ve engelli öğrenci velilerinin kaynaştırmaya yönelik tutumları; Adana ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana.

Ünsal, K. (2019). Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarında rol alan sınıf öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını yerine getirme durumları ile kaynaştırmaya yönelik tutumlarının incelenmesi; Ağrı ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ağrı.

Yorulmaz, A. (2015). Kaynaştırma eğitimi veren ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin kaynaştırma eğitiminde karşılaştığı problemler; Batman ili örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Zirve Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi: Gaziantep.